

Život ve středověké vesnici

Vesnice představovala seskupení několika jednoduchých chalup s doškovými střechami a malými okny. Venkované se rozdělovali podle majetku na sedláky, rolníky a bezzemky, kteří si pronajímali kousek půdy od sedláků nebo od obce. Žili tu také úplně nemajetní lidé, čeledíni a děvečky, kteří pracovali za stravu a byt u sedláka. Žili tu také žebráci, závislí na darech spoluobčanů.

Venkovské domy byly stavěny z vepřovic, které si lidé sami zhotovovali ze sušené hlíny. Později se stavělo z pálených cihel. Součástí venkovských stavení býval dvůr, kde se nacházely chlévy, kurník a komora pro hospodářské nářadí. Dvůr býval ukončen stodolou, přes kterou se vcházelo do zahrady. V zahradě se pěstovaly ovocné stromy a včelaři zde měli své včelstvo. V zadní části dvora bývala studna.

I po zrušení nevolnictví museli poddaní nadále robotovat. Znamenalo to, že kromě práce na vlastním poli byli nuceni několik dní v týdnu zadarmo pracovat na polích patřících vrchnosti. Zvláště v době setí a sklizně bývala robota na panském tíživá. Vedle roboty měli poddaní ještě další povinnosti: vrchnosti a panovníkovi museli odevzdávat díl z toho, co sami vypěstovali.

Rolníci lpěli na starých způsobech obdělávání půdy. Při nich se stále udržoval úhorový systém, kdy se jedna třetina půdy neobdělávala a ležela ladem, aby si odpočinula. Zemědělství bylo hodně zaostalé. Na polích se pěstovaly obilniny s nízkými výnosy. Jen postupně se začalo s výsadbou brambor. Nadále se používalo primitivního zemědělského nářadí, motyk, srpů, kos. Oralo se háky nebo málo výkonnými pluhy, často taženými i lidmi. Obilí se vesměs žalo srpy a vázalo se do snopů. Pak se stavělo do mandelů a panáků. Proschlé obilí se na žebříňácích sváželo do stodol. Tam se v zimě pomocí cepů mlátilo. Vymláčené zrna se čistilo prohazováním pomocí širokých lopat a poté pomocí sít. V plátěných pytlích se nakonec skladovalo na sýpkách. Zemědělství hrálo ve výživě venkovanů prvořadou roli. Lidé si toho byli vědomi, a proto prosili v procesích o úrodu.

Venkovská stavení

Před přízemními staveními bývaly zahrádky, kde se vysazovaly květiny a byliny, případně i zelenina. Uprostřed zahrádky vedla ulička ke vchodu do domu. Po stranách uličky stávaly dřevěné lavičky, sloužící k posezení a k besedování po práci. Největší obytnou místností v domě bývala kuchyně lemovaná dřevěnými lavicemi. Byla vybavena dřevěnou truhlou, kam se ukládalo oblečení. Na druhé straně kuchyně stála postel vystlaná peřinami až ke stropu. Pod okny se nacházela lavice sloužící ke spaní dětí, a u ní byl velký stůl s židlemi. Část kuchyně se stolem patřila mezi nejdůležitější části domu a spolu s obrázky světců a křížkem tvořila svatý kout. Větší domky mívaly ještě jizbu, kde se nacházel podobný nábytek jako v kuchyni, ale honosnější. Za kuchyní bývala komora s truhlami na oděv a na potraviny. Podlahu v místnostech tvořila udupaná hlína.

Pokrmu se většinou vařily na ohništích umístěných v síni, odkud se také topilo v peci, která zabírala značnou část kuchyně. V peci se pekly velké bochníky chleba, buchty a koláče. Pec rovněž vyhřívala kuchyni a spávaly na ní děti. Maso bývalo na jídelníčku jen zřídka, jedly se hlavně luštěniny, kaše a brambory. Nejčastějším pokrmem bývala polévka, která se snídala, obědvala i večeřela. V kuchyni sedával v čele stolu hospodář. Jedl to, co ostatní členové rodiny a čeledí. Všichni jedli z jedné mísy. Před jídlem i po jídle se všichni modlili. Ve zvláštní úctě byl chléb. Upadl-li kousek chleba na zem, uctivě se zvedl, oprášil a políbil. Kávu tehdy lidé neznali. Také ošacení bývalo prosté, většinu oděvu si lidé vyráběli sami.

Rok na vesnici byl rozdělen na menší úseky, které vyvrcholily nějakým svátkem. Od pondělí do soboty lidé pracovali na polích nebo se starali o dobytek. Neděle byla dnem svátečním. Dopoledne celá rodina chodívala do kostela na bohoslužby. Po obědě nastal čas odpočinku: venkovské zábavy, zejména taneční v hospodě. Největším svátkem bývaly hody neboli posvícení. Další svátky byly Vánoce a Velikonoce. Děti přitom chodily na koledu a na pomlázku. V zimě se ženy setkávaly při draní peří. To byla příležitost k vyprávění hrůzostrašných historek a ke zpěvu lidových písní. Vysloužilí vojáci také vzpomínali na léta strávená v cizích zemích.